

Mezőberény Város Ifjúsági Konceptiója 2015-2020.

Készült: 2015. augusztus 17.

Tartalom

Bevezetés

1. Az ifjúsági koncepció általános alapelvei	3
2. Általános törvényi háttér	3
3. Alapvető mutatók	4
3. 1. Demográfiai helyzet, család	4
3. 2. Oktatás, képzés, tehetséggondozás, társadalmi mobilitás	6
3. 3. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci helyzet	7
3. 4. Marginalizálódás, kirekesztettség	8
3. 5. Ifjúság és egészség	9
3. 6. Ifjúság és bűnözés, devianciák	9
3. 7. Közösség, részvétel, közélet	10
4. Vízión	11
5. A koncepció átfogó céljai	11
6. A Koncepció specifikus elvi céljai és feladatai	12
6. 1. A sikeres társadalmi integrációhoz szükséges környezet fejlesztése	12
6. 1. 1. Gyermekvállalás, család	12
6. 1. 2. Önálló egzisztencia megteremtésének segítése, munkavállalás	13
6. 1. 3. Esélyegyenlőség, szolidaritás	13
6. 2. Az ifjúsági korosztályok és közösségeik érvényesülésének elősegítése	14
6. 2. 1. Tanulás és környezete	14
6. 2. 2. Kultúra értékteremtése, elérhetővé tétele	15
6. 2. 3. Tudatosság és társadalmi integráció	15
6. 3. Az ifjúsági szakma és az ifjúsági civil szervezetek munkájának segítése	16
6. 3. 1. Civil ifjúsági kezdeményezések erősítése	16
6. 3. 2. Ifjúsági célú erőforrások bővítése	17
6. 3. 3. Ifjúságügyi, szakmai munka	17
7. Összegzés	17
8. Záró rendelkezés	18
Melléklet: Cselekvési terv	19

Bevezetés

Mezőberény Város Ifjúsági Koncepció 2015-2020. dokumentum a Mezőberény Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2012. évben elfogadott 2012-2014. koncepció felülvizsgálata alapján készült el. A koncepció célja, hogy átfogó képet nyújtson a fiatalokat érintő kérdésekről, megfogalmazódjanak azok az elképzelések, melyek segítik a város fiataljainak beilleszkedését, tudatos szerepvállalását a város közéletében, saját érdekeik érvényesítésére és a város közéletének javára. A koncepció mellett 2013. évben elfogadta a Képviselő-testület a 2013-2014 közötti időszakra vonatkozó Cselekvési Tervet is, mely meghatározta az önkormányzat által a fiatalok részére nyújtott szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedéseket. A koncepció 2015. évben történt felülvizsgálata alkalmával az elmúlt három év változásait, az országos, megyei és a mezőberényi adatokat áttekintette, kiegészítette, de érintetlenül hagyta a még aktuális, továbbra is iránymutató elképzeléseket. A stratégiában megfogalmazott szempontrendszerek felhasználásával, az ott meghatározott célokhoz igazodva került sor a jelen dokumentum összeállítására.

Az önkormányzati ifjúságpolitika legmagasabb szintű jogforrása Magyarország Alaptörvénye, mely a Nemzeti Hitvallás részeként megerősíti a bizalmat „a közösen kialakított jövőben, a fiatal nemzedékek elhivatottságában”.

A nemzeti szabályozás mellett számos nemzetközi egyezmény, nyilatkozat tartalmaz érvényesítendő elveket az ifjúság tekintetében.

Az ENSZ közgyűlése 1999 decemberében hagyta jóvá a fiatalok ügyeiért felelős miniszterek világkonferenciájának javaslatát, hogy augusztus 12-e legyen nemzetközi ifjúsági nap. A világszervezet ily módon szeretné felhívni a figyelmet a generációk közötti szolidaritás fontosságára a családban, a közösségekben, a nemzetek egészében.

E napon a világ számos pontján a helyi ifjúsági szervezetek rendezvényeket, akciókat szerveznek, hogy a korosztályt sújtó problémák kezelésére irányítsák a figyelmet.

Az önkormányzat ifjúságpolitikai tevékenységének közvetlen jogforrása a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, melynek 13.§ (1) bekezdés 15. pontja értelmében-helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat különösen a „sport, ifjúsági ügyek”.

Mivel a törvények nem határozzák meg részletesen, hogy pontosan milyen ifjúsági feladatai vannak az önkormányzatoknak, alapvető fontosságú, hogy a település önkormányzata kidolgozza saját ifjúsági koncepcióját. Az ifjúsági koncepció keretet ad a közép és hosszú távú ifjúságpolitikai célok meghatározására meghatározza az ifjúságpolitikai célok helyi prioritásait. Ezáltal hozzájárul a rendelkezésre álló erőforrások hatékonyabb felhasználásához.

A hazai jogi gyakorlat szerint 18 éves korától számít nagykorúnak egy magyar állampolgár. Ifjúsági korosztálynak mégis a 0-29 éves korosztályt kell tekintenie a jelenleg elfogadott szakmai meghatározások alapján.

Aktuális megállapítás, hogy társadalmunkban egyre csökken az aktívan dolgozó fiatalok aránya. A fiatalok körében növekedett azok létszáma, akik elhúzódnak tanulmányokat folytatnak. Ezzel egyidejűleg egyre élesebben tapasztalható az ifjúság sebezhetősége, az oktatás, a munkaerőpiac és a szabadidő vonatkozásában. A fennálló intézményi rendszerrel szembeni bizonytalanság, az aktív közélettől való tartózkodás jelei szükségessé teszik egy, az ifjúság helyzetét felmérő, a problémák megoldására hosszú távú javaslatokat tevő koncepció megfogalmazását. A felnövekvő generációk társadalmi beilleszkedésének segítése kiemelt fontosságú. Nemcsak az önkormányzatunk veszi ki részét e fontos feladatból, hanem a városunkban működő történelmi egyházak, civil szervezetek,

gazdasági egységek, magán személyek, melyek együttműködő támogatására továbbra is, a koncepcióban megfogalmazottak szerint is számítunk. Támogatni kell azokat a kezdeményezéseket, programokat, amelyek a prevenciót tűzik ki célul, átfogó, komplex elképzelést fogalmaznak meg, amelyek széles szakmai és társadalmi összefogáson alapulnak. Úgy kell tekinteni a fiatalokra, mint a változások hordozóira, valódi erőforrásra.

1. Az ifjúsági koncepció általános alapelvei

A település ifjúságpolitikájának arra kell irányulnia, hogy a **város megfelelő társadalmi és környezeti feltételeket teremtsen** az ifjúsági korosztály számára, ahol **biztonságban érezhetik** magukat, **kiszámíthatóak életviszonyaik**, problémák esetén **segítséget kaphatnak** azok megoldásához, **felkészülhetnek a felnőtt életre**.

Nagy hangsúlyt kell helyezni az ifjúság **tartalmas szabadidő eltöltésének** segítésére, **megelőzve ez által a fiatalkori bűnözés kialakulását**, terjedését, segítve az érintett korosztály **mentális, egészségi állapotának javulását**. A koncepcióban horizontális, minden szinten megjelenő alapelveként érvényesül a **hátrányos helyzetű fiatalok támogatása**, az **esélykülönbségek csökkentése**, nők, etnikai és kulturális kisebbségek, a sérült, fogyatékkal élő fiatalok beilleszkedését segítő intézkedések.

Kiemelt cél, hogy az ifjúsági koncepció a már meglévő önkormányzati intézkedések figyelembevételével, a valós helyzetet és lehetőségeket figyelembe véve kerüljön elfogadásra.

2. Általános törvényi háttér

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény meghatározza az önkormányzatok különböző területekkel - így az ifjúsággal kapcsolatos - főbb feladatait, melyek az alábbiak:

- 13. § (1) bekezdés 15. pont: "a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen... sport és ifjúsági ügyek...",
- 10. § (2) bekezdés: "a helyi önkormányzat – a helyi képviselő-testület vagy a helyi népszavazás döntésével – önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólag hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges."
- 6. §: „A helyi önkormányzat feladatai ellátása során: a) támogatja a lakosság önszerveződő közösségeit, együttműködik e közösségekkel, biztosítja a helyi közügyekben való széles körű állampolgári részvételt”
- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló New York-i Egyezmény kihirdetéséről,
- 2011.évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről és annak végrehajtási rendeletei
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről,
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről,
- 2004. évi I. törvény a sportról,
- önkormányzati rendeletek, koncepciók (Kulturális Koncepció, Nemzetközi Koncepció, Szoc. Szolg. Koncepció, Helyi Esélyegyenlőségi Program)

3. Alapvető mutatók

3. 1. Demográfiai helyzet, család

Népességi adatok 2015. január 22-én lekérdezhető adatok alapján

korosztályok	0-3 éves		4-14 éves		15-18 éves		19-24 éves		25-40 éves		41-60 éves		61-65 éves		65 év felett	
	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi
szám	197	220	563	588	234	232	400	435	1212	1347	1505	1407	324	309	1145	633
összesen:	417		1151		466		835		2559		2912		633		1778	
arány	3,88%		10,71%		4,33%		7,77%		23,80%		27,09%		5,89%		16,54%	
arány	18,92%						58,66%						5,89%		16,54%	

összesen:	
nő	férfi
5580	5171
10751	

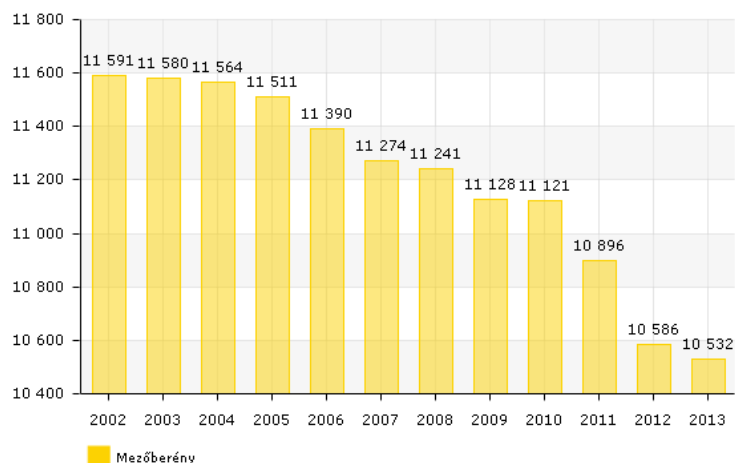
Adatszolgáltató: Polgármesteri Hivatal anyakönyv

Mezőberény város **állandó népessége** 2013-ban: 10.532 fő, 2015-ben: 10.751 fő.
Népsűrűség 89/fő/km².

- A város lakónépességének számát tekintve csökkenést mutatnak az adatok.

Lakónépesség (fő)

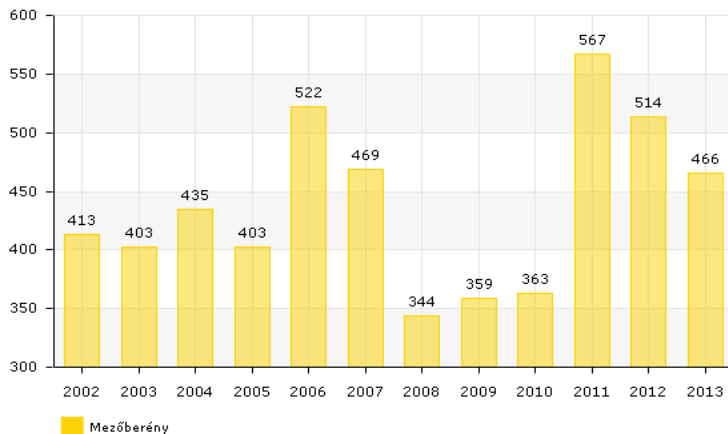
A lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyan ezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

Forrás: 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel

Elvándorlások száma (fő)

A táblázat az állandó és ideiglenes belföldi elvándorlások összegét mutatja, de nem taglalja ezen belül a korosztály összetételét.

Forrás: 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel

- A házasságkötések számában és arányában 2001 óta lényegében stagnálás tapasztalható. A fiatalok egyre később kerülnek „felnőtt” státusba: egyre később házasodnak, vállalnak gyereket.

A 15 éves és idősebb népesség családi állapot szerint, 2011, Mezőberény

	Férfi	Nő	Összesen
Nőtlen/hajadon	1715	1374	3089
Házas	1860	1899	3759
Özvegy	183	973	1156
Elvált	462	580	1042
Együtt	4220	4826	9046
Közülük élettársi kapcsolatban él	530	529	1059

A születések számának alakulása a településen:

Élveszületések száma Mezőberényben

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
lány	57	51	38	53	37	45	64	37	42	42	45	51	36	61	35
fiú	51	55	48	42	41	47	48	66	57	43	58	38	48	61	41
összesen:	108	106	86	95	78	92	112	103	99	85	103	89	84	122	76

Adatszolgáltató: Polgármesteri Hivatal anyakönyv

- Egyre később fejezik be tanulmányaikat és lépnek ki a munkaerőpiacra, néhány marginalizálódott csoport kivételével.
- A gyermeküket egyedül vállaló anyák aránya növekszik.
- A fiatalok lakáshoz jutását Mezőberényben önkormányzati bérlakások segítik. Pályázatok útján 2000-től lakásokat építtetett a város. A 113 db bérlakásból 12 db szociális bérlakás, 101

db költségalapú bérlakás. A korábban meglévő bérlakásokkal együtt közel 150 ingatlannal rendelkezik az önkormányzat. Az épült bérlakások közül az ún. „fecskeházban” 14 db lakás segíti a családalapítás előtt álló fiatal párok első lakáshoz jutását. A 35 év alatti párok kedvezményes havi díj fizetése mellett, kötelező lakáselőtakarékosági szerződéssel, ilyen jogcímen 5, max. 8 évre vehetik igénybe ezeket a lakásokat, így a saját megtakarításuk, öngondoskodásuk mértéke függvényében akár önálló lakást is vásárolhatnak.

3. 2. Oktatás, képzés, tehetséggondozás, társadalmi mobilitás

- Az OECD által végzett PISA-vizsgálat szerint a magyarországi 15 éves tanulók ötöde alapvető olvasási készségekkel sem rendelkezik.
- A magyar fiataloknak csak 1/3-a beszél valamilyen szinten legalább egy idegen nyelvet.
- A városban nemzetiségi (német) oktatás az általános iskolában, két tanítási nyelvű oktatás a Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumban folyik.

A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint (Mezőberény 2011.)				
		Férfi	Nő	Összesen
Általános iskola	első évfolyamát sem végezte el	47	62	109
	1-7. évfolyam	535	844	1379
	8. évfolyam	1267	1667	2934
középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel		1463	886	2349
érettségi		993	1272	2265
egyetem, főiskola stb. oklevéllel		317	555	872
együtt		4622	5286	9908

3. 3. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci helyzet

A regisztrált munkanélküliek száma 2004-től 2009-ig folyamatosan nőtt, míg az utolsó rendelkezésre álló 2013. évi adatsor jelentős csökkenést mutat. Az egy éven túl állást keresők száma ugyan kisebb mértékben, de az is csökkent.¹

A munkanélküliség csökkenése első sorban a közmunka programoknak köszönhető, amelyekben az önkormányzat jelentős szerepet vállalt. 2013-ban 198 főt, 2014-ben 345 főt vont be a különböző programokba.² A megállapítást arra alapozzuk, hogy az elsődleges munkaerő piacon nem tapasztalható olyan bővülés, ami alátámaszthatná a munkahelyek növekedését. (pl. 2000 és 2013 között az önálló vállalkozó által üzemeltetett kereskedelmi egységek száma 95-ről 59-re, az élelmiszer vegyes üzletek és áruházak száma 24-ről 9-re, ruházati szaküzletek száma 17-ről 5-re csökkent. Megszűnő vállalkozások 2012-ben 82, 2013-ban 66.³)

A nyilvántartott állás keresők száma 2013-ra a csúcspontot jelentő 2009. évi 1131-ről négy év alatt több mint 500 fővel csökkent, de még mindig messze van a 2000. évi 407-es legalacsonyabb számtól. A

¹ 3.1 melléklet

² Forrás: 2014. szeptember 29-i testületi ülésre készült ciklusértékelő beszámoló

³ 3.5 melléklet

19-60 év közötti korosztályból 2013-ban 613-an regisztráltak álláskeresőként, míg a 60 év fölöttiek közül 8-an, s a statisztika szerint 0-18 közötti korosztályból is van 3 fő regisztrált személy.⁴

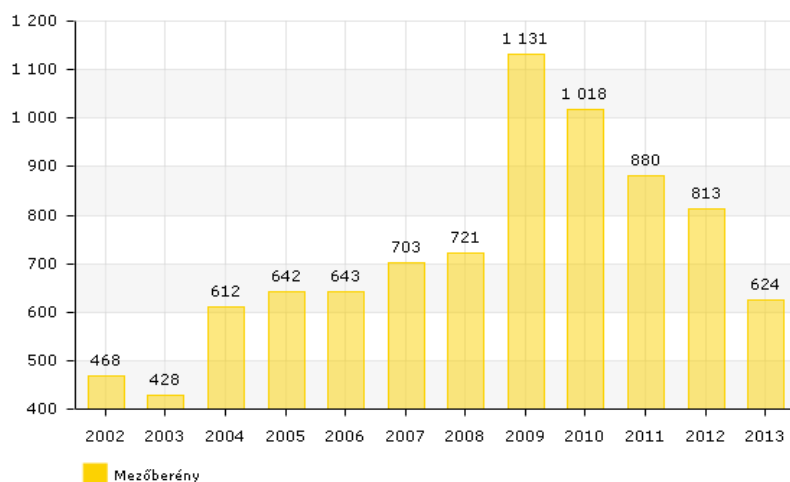
Gazdasági programból: Főleg KSH adatok alapján készült

- Magas a munkanélküliek száma. A be nem jelentett munkavégzés nagyobb arányban jellemzi a korosztályt, mint a felnőtteket.

Száz aktív korúra jutó			Száz gyermekkorúra jutó időskorú
gyermekkorú	időskorú	gyermek- és időskorú	
24	39	63	160

Regisztrált munkanélküliek száma összesen (fő)

Regisztrált munkanélküli az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül, és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az illetékes kirendeltséggel együttműködik, és akit az illetékes kirendeltség álláskeresőként nyilvántart.

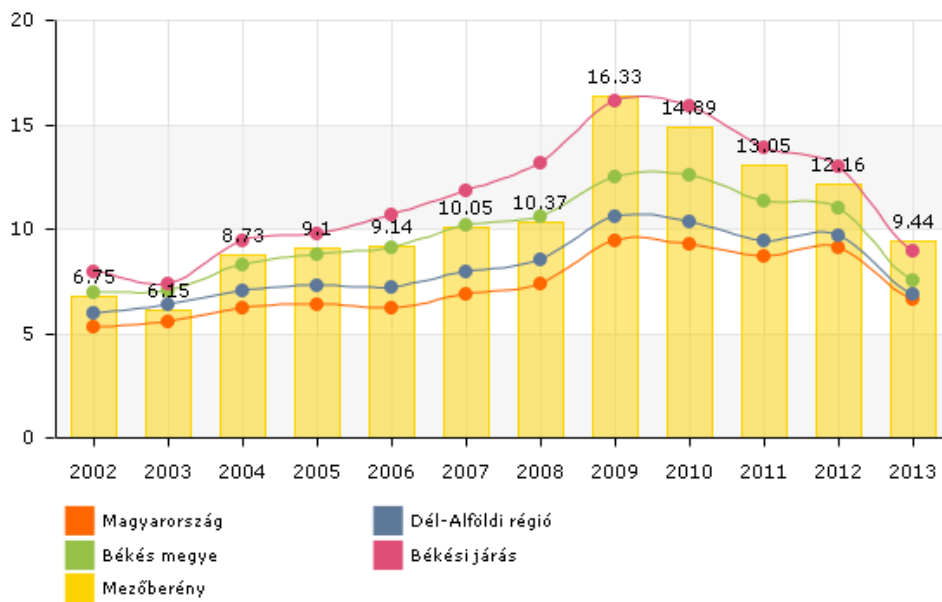
Forrás: 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel

Munkanélküliségi ráta (százalék)

Regisztrált munkanélküliek száma száz 15-59 éves állandó lakosra.

⁴ 3.1 melléklet

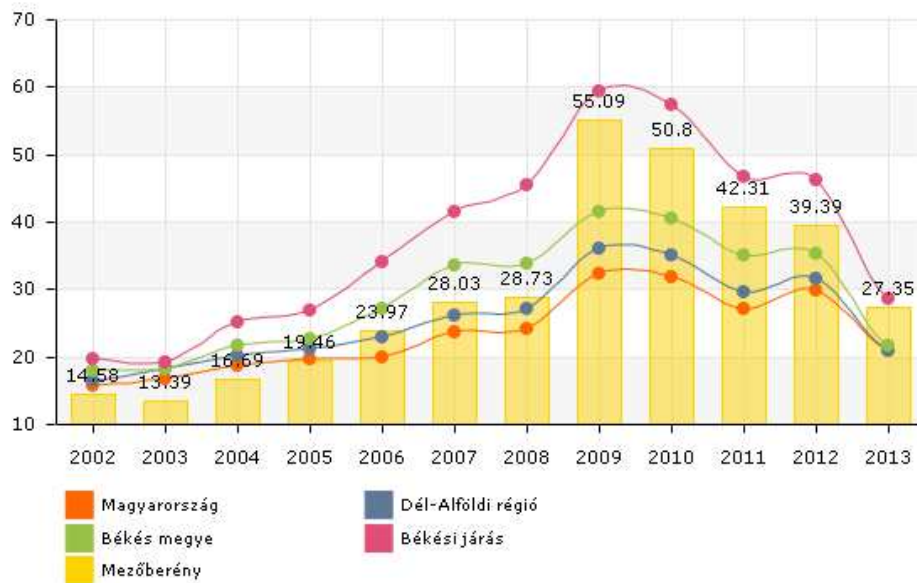

Forrás: 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel

Tartós munkanélküliség (ezrelék)

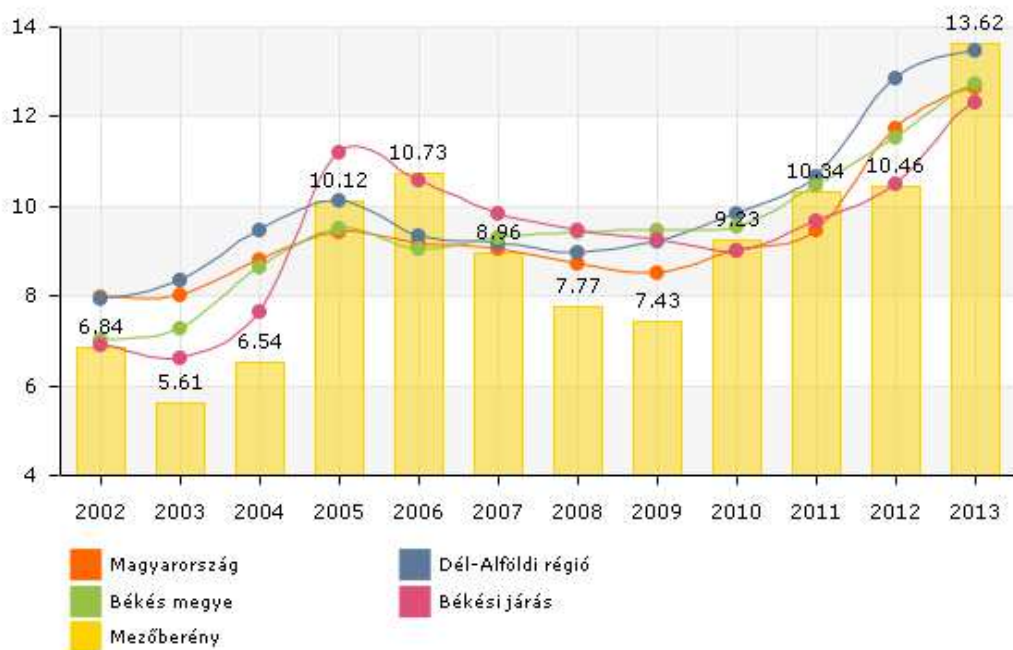
A 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők ezer lakosra vetített száma.

Forrás: 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel

Pályakezdő munkanélküliek aránya (százalék)

A pályakezdő álláskeresők aránya a nyilvántartott álláskeresők között.

Forrás: 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel

- Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező fiatalok elhelyezkedési esélyei sokkal rosszabbak, mint a diplomásoké, Mezőberényben nincs lehetőség nagyszámú műszaki diplomás foglalkoztatására.
- A legrosszabb helyzetben a legfeljebb 8 általánost végzett fiatalok vannak.
- A roma fiatalok elhelyezkedési esélyei lényegesen rosszabbak, mint a nem romáké.

3. 4. Marginalizálódás, kirekesztettség

- Magyarországon, a 20 éven aluli eltartottak közel egyötöde, 420 ezer fiatal él a szegénységi küszöb alatt.
- A Mezőberényben élő 0-18 éves gyermekek közel 34,51%-a jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre. A megelőző évhez képest csökkent a gyermek létszám és a támogatásban részesülők száma is.
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők közül hátrányos helyzetű 105 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek 159 fő, amely a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők 15,15 % illetve 22,94 %-a.

Beszámoló a 2014. évi gyermekvédelmi feladatok ellátásáról

3. 5. Ifjúság és egészség

A családok bizonytalan anyagi helyzete, a rossz családi körülményekben való szocializáció, a gyermeknevelés hiánya problémát jelent a gyermekekre nézve, de hosszútávon Mezőberény és az ország egész társadalmára is. Jelentős azon érintett gyermekeknek a száma, ahol egy családtag szenvedélybetegsége okozza a fő problémát, feltehetően ezzel összefüggésben magas a családon

belüli konfliktusok gyakorisága is. A következő táblázat szemlélteti, hogy a gondozott gyermekeknél, milyen fő problémátípusok jelentek meg.

Az érintett gyermekek száma a problémák típusai szerint (Mezőberény 2014. év)

Probléma típusa	Kezelt problémák száma (halmozott adat)	Ellátott gyermekek a fő problémátípus szerint
Anyagi	76	6
Gyermeknevelési	129	18
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	16	6
Magatartászavar, teljesítményzavar	73	37
Családi konfliktus (szülő-szülő, szülő- gyermek)	90	42
Szülők vagy család életvitele	139	48
Szülői elhanyagolás	23	20
Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális, lelki)	14	2
Fogyatékoság, retardáció	16	6
Szenvedélybetegség	19	7
Összesen:	595	192

Forrás: Gyermekvédelmi beszámoló 2014. évi

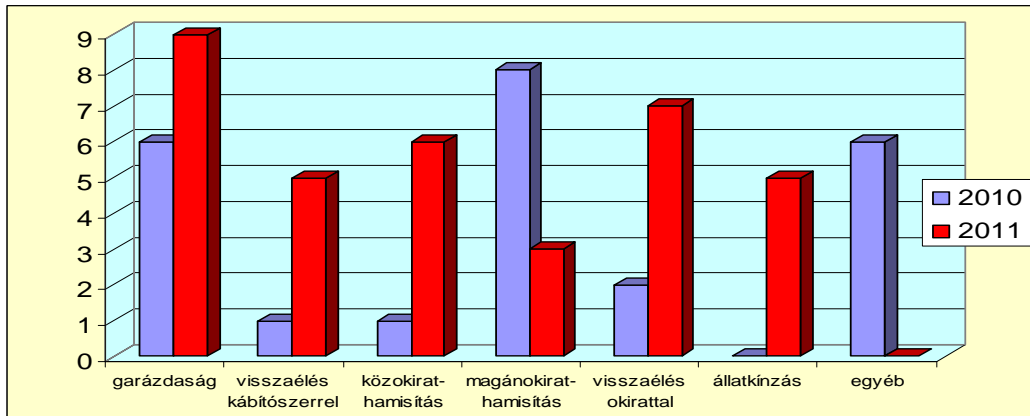
3. 6. Ifjúság és bűnözés, devianciák

- A magyar statisztikák szerint magas a fiatalok veszélyeztetettsége: a 15–18 évesek korosztályából, minden tízezer személyből 39, a 25–29 évesek korosztályából 41 személy vált erőszakos bűncselekmény áldozatává.
- A bűncselekmények elkövetőire vonatkozó adatok az alábbiak szerint alakultak Mezőberényben és mutatói a korosztály szerinti megosztásnak.

Forrás: Beszámoló a Mezőberényi Rendőrőrs 2011.évi tevékenységéről

	férfi	nő	1 - 13 éves (gyermekkorú)	14 - 17 éves (fiatalkorú)	18 - 24 éves	25 - 59 éves	büntetlen előéletű	többszörös visszaeső	különös visszaeső	visszaeső	helyi állandó lakos	átutazó
2010	109	17	0	14	40	71	90	5	3	3	64	18
2011	95	17	2	11	24	70	91	0	0	2	77	9

- A visszaélés kábítószerrel bűncselekmény 2010. évben a közrend elleni bűncselekmények 4,1 %-át, míg 2011. évben 14,2 %-át tette ki. Visszaélés kábítószerrel bűncselekmény 2010. évben 1 esetben, míg 2011. évben 5 esetben történt.

Forrás: Beszámoló a Mezőberényi Rendőrőrs 2011. évi tevékenységéről

- Ugyanakkor megállapítható, hogy a korosztályokhoz tartozók által elkövetett büntetendő cselekmények jelentős része kisebb súlyú, jellemzően vagyon elleni cselekmény.

3. 7. Közösség, részvétel, közélet

- A politikai intézményrendszer egyes elemei iránt nagyfokú bizalmatlanság nyilvánul meg a fiatalok körében is.
- A közéleti aktivitás fontos dimenziója a civilszervezeti tagság. A fiatalok kevesebb, mint hatod része rendelkezik valamilyen szervezeti tagsággal (15%). A legpreferáltabbak a sportegyesületek, a sportklubok és az egyházi szervezetek. A még értelmezhető sávban találhatóak a kulturális, hagyományőrző csoportok, valamint a diák- és az önkéntes szervezetek.
- Településünkön, nyilvántartásunk szerint 67 civil szervezet működik, mely elsősorban kulturális, szociális, sport, egészségügyi és egyéb szabadidős területen tevékenykedik. Ezen belül megközelítőleg 15 civilszervezet tagságának többségét teszi ki az érintett korosztály.
- A tagsági viszonyrendszerben nem lévő többség elsősorban az érdektelenséget, valamint az idő hiányát jelöli meg távolmaradási okként.
- A 14–29 éves generáció országosan 29%-a végez tágan értelmezett önkéntes munkát.
- A városban 2008-tól a közművelődési terek száma öt.

4. Vízió

A koncepció segít abban, hogy Mezőberény város fiataljai megismerjék a város demokratikus közéletének rendszerét. Beilleszkedhetnek, és tudatosan szerepet vállalhatnak a város közéletében, saját érdekeik érvényesítése és a város közéletének javára. Kialakulhatnak és megerősödhetnek a fiatalok helyi közösségei, melyek szervezik, irányítják és elvégzik a helyi ifjúság életéhez kapcsolódó feladatokat.

Kezdeményezhetik a kapcsolatfelvételt és a közös munkát az ifjúság életét érintő kérdésekben, a városi önkormányzattal.

A közösségért végzett munkát értéknek tekinthetik, részt vállalhatnak a helyi célokat érintő kezdeményezések megtervezésében, szervezésében, megvalósításában.

Együttműködhetnek a település más civil szervezeteivel és az önkormányzattal egyaránt. Felvehetik a kapcsolatot más települések ifjúsági szerveződéseivel, hazai és nemzetközi szinten egyaránt.

5. A koncepció átfogó céljai

- Az ifjúság társadalmi beilleszkedésének, érvényesülésének segítése.
- Az ifjúsági kezdeményezések, tevékenységek fenntartható fejlődésének biztosítása.
- Az ifjúságban rejlő erőforrások aktivizálása; a passzivitás, érdektelenség jelentős mértékű csökkentése.
- A helyi ifjúság érdekképviselőiteinek megerősítése.
- Ifjúsági szervezetek aktív szerepvállalásának erősítése a város közéletének ifjúságot érintő kérdéseiben.
- A kapcsolatok, együttműködések erősítése a helyi ifjúság tagjai, képviselői csoportjai és a helyi intézmények, civil szervezetek között.
- A helyi ifjúsági szervezetek kapcsolatainak erősítése a területi és régiós ifjúsági szervezetekkel.
- Szerepvállalás az országos ifjúságpolitikai célok megvalósításában.
- Az ifjúság esélyegyenlőségének megteremtése, a személyek, csoportok leszakadásának, szegregációjának megszüntetése.
- Mindezen célok helyi megvalósulása

6. A Koncepció specifikus elvi céljai és feladatai

6. 1. A sikeres társadalmi integrációhoz szükséges környezet fejlesztése

6. 1. 1. Gyermekvállalás, család

A háztartások és a családok főbb adatai							
	háztartások száma	száz háztartásra jutó		családok száma	száz családra jutó családtag	száz családra jutó	
		személy	foglalkoztatott			összes	15 évnél fiatalabb
1980	4427	266	126	3548	289	98	66
1990	4392	258	106	3249	296	109	73
2001	4262	258	80	3132	300	116	64
2011	4270	236	85	2814	291	111	54

Forrás: 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel

- A gyermekvállaláshoz, gyermekneveléshez szükséges társadalmi, gazdasági, mentális feltételek megteremtésének segítése helyi lehetőségek figyelembe vételével. A gyermekvállalás és a karrier összehangolhatóságának segítése, a gyermekek napközbeni ellátási rendszerének erősítésével.(bölcsőde, óvoda)

- Az oktatás, a fiatal közösségek részére szervezett programok keretein belül erősíteni kell az ifjúság azon kompetenciáit, melyek a kiegyensúlyozott, boldog családi életet segíti elő. A hagyományos családmódel értékeinek erősítése.

A háztartások száma háztartás-összetétel szerint, 2011								
Egy családból álló háztartás			Több családból álló háztartás		Családháztartás összesen	Nem családháztartás		összesen
házas pár és élettársi kapcsolat együtt	egy szülő gyermekkel	együtt	együtt	ebből: két családból álló		összesen	ebből: egyedülálló	
2167	557	2724	45	45	2769	1501	1395	4270

Forrás: 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel

- Szexuális felvilágosítás a nemi betegségek megelőzésére, a nem kívánt korai terhességek megelőzése.
- A gyermekek családban történő nevelésének elősegítése, családgondozás, családsegítés.
- Családon belüli konfliktusok megelőzése, feloldása a védőnői, családsegítő szolgálat erősítésével. Gyermeket vállaló fiatalokból önszervező csoportok szervezése.
- Segíteni kell az egyedül maradt szülőket a gyermekek nevelésében.
- Családsegítő szakemberek felkészítése speciális ifjúságsegítési feladatokra.
- Szükséges a tájékoztatás hatékonyságának a javítása, az információk sokkal eredményesebb eljuttatása, különösen azokhoz, akik szegénységük, fogyatékuk, kirekesztettségük miatt hátrányt szenvednek e téren.

6. 1. 2. Önálló egzisztencia megteremtésének segítése, munkavállalás

- Egyéni készségek, kompetenciák és ambíciók elemzésén alapuló, a képzések munkaerőpiaci sikerességét objektíven feltáró, hatékony pályaelemző tanácsadó rendszer fejlesztése szükséges a közoktatásban, a munkaerőpiaci kereslet ismeretében a Munkaügyi Központokkal való egyeztetéssel.
- Ösztönözni kell a közoktatásban a gazdasági, pénzügyi, munkaerőpiaci ismeretek elsajátítását, tapasztalatok szerzését. (pl. önkéntes munka)
- A fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása, az új ötletek megvalósításán, karrier elindításán keresztül, az egész település gazdasági és szociális fejlődéséhez hozzájárul.
- Fiatalok munkatapasztalat szerzésének érdekében az önkéntes tevékenység lehetőségeinek megteremtése, civil szervezetek, intézmények, munkaadók bevonásával.
- A tájékoztatás bővítése, a meglévő lehetőségek jobb kihasználásával. A fiatalok naprakész ismereteinek növelése az elhelyezkedés lehetőségeiről, azokról a végzettségekről, szakképesítésekről, melyek segíthetik elhelyezkedésüket.
- Meg kell könnyíteni önkormányzati eszközökkel (is) a fiatalok által indított vállalkozások működtetését, fenntartását. Pl. tanácsadással, adminisztrációban nyújtott segítséggel.

6. 1. 3. Esélykülönbség csökkentés, szolidaritás:

- A kirekesztettség felszámolásában alapvető cél, hogy az ifjúsági korosztály tagjai cselekvően utasítsák el a hátrányos megkülönböztetés minden formáját. Lehetőséget kell teremteni, hogy megismerkedjenek a hátrányos helyzetben lévők, életkörülményeivel, szociális problémáikkal.

- A kortárs csoportok véleményformáló erejét aktívan ki kell használni, a segítőszemlélet kialakításában.
- A fogyatékkal élők beilleszkedésének segítése, közelíteni a teljes körű akadálymentesítéshez, hogy elérhessék az átlagra jellemző életkörülményeket.
- Az ifjúságot be kell vonni az élethelyzetükre hatással lévő döntések meghozatalába (ifjúsági ügyek, gyermekvédelem, szociális szolgáltatások).
- Gyermekszegénységből fakadó kirekesztés felszámolása.
- Az életesélyeket romboló devianciák előfordulásának csökkentése.
- Oktatás területén a Halmozottan Hátrányos Helyzetű (HHH) tanulók lemorzsolódásának csökkentése. A képzettségi szintjük emelése. Az iskolarendszert elhagyók oktatásba történő visszavezetése.
- Egyéni tanulási lehetőségeink fejlesztése (tehetséggondozás, felzárkóztatás). Kiemelten fontosak az egyéni tanulási utak a kivételes képességűek és a tanulási problémákkal küzdők, különösen az alapfokú oktatást funkcionális analfabétaként befejezők esetében.
- Fogyatékossgal élő gyermekek, serdülők, fiatalok szüleinek, családtagjainak mentálhigiénés támogatása.
- Az érintett területen működő civil szervezetek munkájának segítése.

6. 2. Az ifjúsági korosztályok és közösségeik érvényesülésének elősegítése

6. 2. 1. Tanulás és környezete

- Versenyképes tudás biztosítása, az önálló élethez szükséges képességek fejlesztése.
- A városban lévő lehetőségek biztosítása az élet minden területére kiterjedő tanulás folyamatához.
- Az OECD által végzett PISA-vizsgálatokban az országos átlagtól folyamatosan jobb mutatók elérése Mezőberényben.
- Személyközpontú nevelési módszerek előtérbe helyezése, tartalmi és módszertani megújulás biztosítása a kulcskompetenciák fejlesztésének érdekében.
- Konfliktuskezelés, alternatív vitarendezési módszerek oktatása, alkalmazása a szélsőséges viselkedés problémáinak kezelésére.
- Segíteni és elismerni kell azokat a tevékenységeket, melyekkel a diákok a közéletben és a civil szférában vállalnak önkéntes tevékenységet.
- A testvérvárosi kapcsolatok fejlesztése az oktatási intézményekben, az ifjúság idegen nyelvi kommunikációjának és társadalmi mobilitásának fejlesztése érdekében.
- Az iskolák segítségével elő kell mozdítani az ifjúsági korosztályok tagjai és közösségei közötti kapcsolatok fejlődését.
- A kiemelkedő tanáregyéniségek megbecsülése és pedagógiai képességeik hasznosulása érdekében hatékony motivációs és elismerési mechanizmusokat szükséges alkalmazni.
- A rendelkezésre álló eszközökkel támogatni kell a magyarországi és határon túli magyar oktatási intézmények közötti szakmai, módszertani, szabadidős kapcsolatok kiépítését, fejlesztését.
- Ösztönözni kell az egészséges, mozgás-gazdag életmód kialakítását az ifjúság körében.
- A tanulás és információkeresés technikája elsajátításának támogatása – önálló tanulás képességének fejlesztése a formális és a nem formális képzések keretei között.

6. 2. 2. Kultúra értékteremtése, elérhetővé tétele

- Segíteni kell és elismerni a fiatalokat abban, hogy elfogadják és gyarapítsák a helyi (benne a nemzetiségi), a nemzeti és az európai kultúrát.
- A toleranciát, mások elfogadását erősítő rendezvények számának növelése.
- Az ifjúság alkotó módon vegyen részt a helyi társadalmi-kulturális viszonyok alakításában.
- Kulturális fogyasztási lehetőségek növelése, gazdagítása, az ifjúsági korosztály értékrendszerének, szocializációjának, alapvető kompetenciáinak fejlesztése érdekében.
- A fiatalok azon csoportjait, mely passzív kultúrafogyasztó, el kell mozdítani az aktív részvétel irányába.
- Erősíteni kell az információs kommunikáció fiatalok számára elérhető, általuk használt formáit.
- A közgyűjtemények digitalizálásával, tudástárak kialakításával és ezek hozzáférhetőségének biztosításával lehetőséget kell teremteni a helyi, a nemzeti kulturális vagyont megismerésére. A virtuális szolgáltatások mellett ösztönözni kell az ifjúság hagyományos kultúrafogyasztását is.
- A kultúrával (művészetekkel, tudománnyal), illetve a kultúrákövetéssel foglalkozó intézmények alkalmassá tétele és ösztönzése az ifjúsággal kapcsolatos speciális feladatok ellátására, megoldására.
- Ösztönözni kell olyan szórakozási lehetőségeket, amelyek kifejezetten a kiskorúak számára nyújtanak lehetőséget, nem az éjszakai órákban, drog, alkohol és dohányárak fogyasztásának kizárásával.
- Szükség van olyan (nem csak online) felületekre, amelyek teret biztosítanak a korosztályok tagjai által létrehozott kulturális tartalmaknak.
- A testvérvárosi kapcsolatokon belül kulturális cserék, ifjúsági turizmus, ifjúsági csere üdülések szervezése.
- Elő kell segíteni az ifjúságnak készülő kulturális alkotások műsorba állítását a médiában is.
- Ösztönözni kell a csereprogramokat és együttműködések a magyarországi és határon túl élő magyar fiatalok közösségei között.
- Fejleszteni kell az ifjúsági turizmus lehetőségeit az országhatáron belül.

6. 2. 3. Tudatosság és társadalmi integráció

- Az ifjúsági korosztály közösségi és egyéni felelősségtudatának fejlesztése, ifjúsági közösségek fejlesztése.
- Alapvető fontosságú a pozitív önkép kialakítása egyéneknél, ifjúsági közösségeknél egyaránt.
- Egyéni és közösségi kompetenciák fejlesztése, figyelemmel a szociokulturális környezetből eredő hátrányok csökkentésére.
- A korosztályt érő negatív társadalmi hatások elkerülését segítő kompetenciák fejlesztése.
- A társadalmi tudatosság fejlesztésének fókuszában kell, hogy álljon az érintettek egészségét veszélyeztető jelenségek elleni küzdelem (pl. iskolai erőszak, játékszenvedély, függőségek és szenvedélybetegségek, HIV-vírus és más nemi úton terjedő betegségek).
- Kiemelt feladat a környezettudatos magatartás elterjesztése, emellett a kritikus, szelektív és kreatív médiahasználat fejlesztése.

- Törekedni kell, hogy az ifjúsággal foglalkozó szakemberek ne csak képzettségük, hanem a személyiségjegyeiknek megfelelő feladatokat végezzenek, gondot kell fordítani képzésükre.
- Az ifjúság egészségtudatosságának fejlesztése, az egészséges életmódot biztosító intézmények rendszerének fejlesztése.
- Az egészséget veszélyeztető jelenségek elleni küzdelem.
- Gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt a megelőzés a leghatékonyabb, legolcsóbb. Az ifjúságnál lehet a legmélyrehatóbb eredményeket elérni.
- A szabadidősporth, a versenysporth, a turizmus lehetőségeit biztosító helyi szervezeti és intézményi háttér fejlesztése.
- Olyan programokra van szükség, amely a tudatos jogkövető magatartást, a tetteikért való felelősség kérdéskörét preferálja (elkövetővé válás megelőzése), valamint megoldásokat nyújt a sértetté, áldozattá válás elkerüléséhez.
- Fogyatékkal élők részére teljes körű fizikai és kommunikációs akadálymentesítésre való törekvés.
- Ifjúsági szolgáltatások, katalizátor szerepének erősítése, a gyermek és ifjúságvédelmi, szociális szolgáltatások együttműködésével.
- Az ifjúság közéletben való részvételét helyi szinten, a mindennapokban kell realizálni.
- Lehetőség biztosítása tapasztalatok, önbizalom megszerzésére, szükséges a megfelelő jogi és strukturális keretek biztosítása.
- Az ifjúság képviselőit vállalkozó fiatalok véleményének kikérése, meghallgatása, a döntésekbe való beépítése. Az ifjúság közösségi aktivitását bemutató, működő mintákat széles körű bemutatása.
- A formális és nem formális ifjúsági közösségek aktivitását, szakemberek segítségével, a helyi társadalomépítő, közösségi folyamatokba való bekapcsolásukkal kell segíteni.
- Az ifjúság szabadidejének közös eltöltésére helyet biztosító közösségi terek fejlesztése.

6. 3. Az ifjúsági szakma és az ifjúsági civil szervezetek munkájának segítése

6. 3. 1. Civil ifjúsági kezdeményezések erősítése

- Tevőleges módon be kell vonni az ifjúsági szervezeteket a korosztályukat érintő döntési folyamatokba. A közösségi munkában való részvételük azt jelenti, hogy lehetőséget kapnak a felelősség és kötelezettségvállalásra, cselekvő magatartásra.
- A feladatellátásban való részvételük pontos szabályozása, működésük anyagi háttérének pontos meghatározása a tudatosan tervezett munkához.
- Az ifjúsági szervezeteket, fel kell készíteni a feladatellátásban való részvételre, képzések által, kapacitásaik fejlesztésével.
- Meg kell határozni a feladatellátásban részt vevők (önkormányzat, valamint önkormányzati intézmények) kompetenciahatárait, a szolgáltató szervezeteknek való feladatátadás feltételeit és mechanizmusait. Biztosítani kell, hogy feladatátadás csak forrásátadással egyszerre valósulhasson meg.
- A helyi önkormányzatoknak feladata, hogy hozzon létre ifjúsági ügyekkel foglalkozó önálló szervezeti egységet vagy ifjúsági ügyekért (is) felelős munkatársat alkalmazzon, és folytasson társadalmi párbeszédet a korosztállyal.

- Ösztönözni kell a szakmák, intézmények, szektorok, továbbá az állami és önkormányzati szervek, a civil szerveződések, az egyházi és nonprofit intézmények javuló együttműködését.
- Támogatni kell minden olyan kezdeményezést, amelyek megvalósításának célcsoportjai hátrányos helyzetű fiatalok.
- Az ifjúsági információs szolgáltatások fejlesztése.
- A fiatalok közéleti szerepvállalásának feltételeit elősegíteni.

6. 3. 2. Ifjúsági célú erőforrások bővítése

- Áttekinthető támogatási rendszerre van szükség az ifjúsági szervezetek működésének támogatására, áttekinthető tevékenységi szempontok szerint az ifjúsági kezdeményezések ösztönzésére.
- Meg kell keresni a lehetőséget nem önkormányzati támogatások minél nagyobb arányú bevonására.(pályázatok)
- Az ifjúsági szervezeteket fel kell készíteni a piaci szereplőkkel való együttműködésre.

6. 3. 3. Ifjúságügyi, szakmai munka

- A különböző önkormányzati koncepciók, rendeletek „összehangolása” ifjúságpolitikai szempontok alapján.
- Cselekvési terv kidolgozása az ifjúsági koncepció alapján.
- A gyermek és ifjúsági érdekek, jogok érvényesülésének segítése.
- Az ifjúsággal foglalkozó szakembereknek egymást segítve, az erőforrásokat egyesítve, hatékonyan kell a problémákat megoldani, a lehetőségeket kiaknázni.
- Meg kell találni minden szakterületen azokat a kapcsolattartó személyeket, akiket az ifjúság is elfogad segítőnek, akiket képesítésük és személyiségük alkalmassá tesz erre a feladatra.

7. Összegzés

SWOT elemzés

az „Ifjúság és önkormányzat „ címmel megrendezett workshopon elhangzottak alapján

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • önálló életkezdés segítése (fészeklakás, bölcsőde, óvoda) • szociális támogatások: étkezés, buszbérlet, • erős lokálpatriotizmus • civilszervezetek kiemelkedő tevékenysége • a kornak megfelelő oktatás és képzés biztosítása (mind az iskolákban, mind az 	<ul style="list-style-type: none"> • a munkaerő piaci lehetőségek • passzív, otthoni szabadidő eltöltés megjelenése • nincs hatékony információáramlás • szegregált ifjúsági csoportok • szakmai gyakorlat megszerzése helyben • média lehetőségeinek nem megfelelő kihasználása • akadálymentesítés hiánya

<p>iskolarendszeren kívüli képzésekben, tanfolyamokon, klubokban).</p> <ul style="list-style-type: none"> • két tannyelvű középiskola jelenléte • helyi média (KTV, Mezőberényi Hírmondó, honlap) • ifjúsági cserék, testvérvárosi kapcsolatok támogatása (városi szinten, civilek és gimnázium közreműködésével) • sportolási lehetőségek biztosítása szabadidő aktív eltöltésére alkalmas területek, sportpályák • Számos kulturális civil szervezet, sportegyesület kínál változatos szórakozási alternatívákat • fiatalok megkülönböztetés nélkül hozzáférhetnek a szolgáltatásokhoz (internet, könyvtár) • erősödő kisvállalkozások- pályázatok • népművészek, kézművesek jelenléte • kézműipari hagyományok • diákmunka lehetősége • szép természeti környezet, adottságok • Sajátos nevelési igényű gyermekek részére a Pedagógiai Szakszolgálat tevékenysége elérhető • Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat működik • van a városnak ifjúsági koncepciója 	<ul style="list-style-type: none"> • az idegenforgalom elégtelen • turisztikai programok, nagy tömegeket vonzó rendezvények hiánya • szakmunkáshiány • alacsony munkabérek • diplomás pályakezdő munkanélküliek száma • munkaerő-piaci kereslet és kínálat közti eltérés növekedése • igényes, kulturált, ifjúsági közösségi terek hiánya • forráshiányos civil szervezetek • város nem rendelkezik uszodával • elszegényesedés • roma felzárkóztatás elhúzódása • elkerülő út hiánya • városi utak felújításának hiánya • nincsenek tisztában jogaikkal • kevés a fiatal, aki összefogja és aktivizálja az ifjúságot
<p style="text-align: center;">Lehetőség</p> <ul style="list-style-type: none"> • otthonteremtés elősegítése • közösségek fejlesztése • célcsoport és az őket segítők kommunikációjának erősítése • ifjúsági szolgáltatások elérhetőségének, hozzáférhetőségének további biztosítása • szakmai-módszertani támogatás biztosítása (ifjúsági vezetők, csoportok, programszervezők) • kultúraközvetítéssel foglalkozó intézményeket ösztönözni kell az ifjúsággal kapcsolatos speciális feladatok, szolgáltatások ellátására • önkéntes munka ösztönzése • gyógy – turizmus • városmarketing • hagyományörzésbe a fiatalokat bevonni 	<p style="text-align: center;">Veszélyek</p> <ul style="list-style-type: none"> • település elhagyás, • külföldre irányuló munkaerő-migráció - lakosság elvándorlás • település elöregedése • családi kapcsolatok megszakadása - generációk közti szakadék elmélyülése • külföldi munkavállalás-elköltözés felgyorsulása • pszichés kiégés „nihilizálódás” öngyilkosság • alternatív, látszatmegoldásokba menekülés (alkohol, drog) • válás • alacsony gyermekvállalás, emelkedő terhesség- megszakítás • emelkedő munkanélküliség • fiatalok elvándorlása nagyobb városokba

<ul style="list-style-type: none"> • Piknik park - Szabadidő központ került átadásra 	<ul style="list-style-type: none"> • (a munka, az áru kínálat hiánya miatt) • társadalmi leszakadás
---	---

A SWOT analízis mutatja a már meglévő erősségeket, melyek jelen vannak a településen, mutatja azokat a lehetőségeket, melyek erősítésével további lépések tehetők a fiatalok helyzetének javításában. A gyengeségek és főleg a veszélyek ellen sok esetben a település önmagában tehetetlen.

A koncepció maradéktalan megvalósulása érdekében elengedhetetlen a **cselekvési terv elkészítése**.

8. Záró rendelkezések

- A Mezőberény Város Ifjúsági Koncepcióját a képviselő-testület a 286/2015.(VIII. 31.) sz. határozatával fogadta el.
- A koncepció részét képezi a cselekvési terv.

Az elfogadott koncepció felügyelete folyamatos, felelőse a Humánügyi Bizottság.

Készítette:

Körösi Mihály s.k.
Humánügyi Bizottság elnöke

Öreg István s.k.
képviselő